

MAGYAR LAP

3 lei

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Körö
BUDAPESTFőszerkesztő
és a szerkesztésért felelős:
dr Paál ÁrpádKERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 230 (1672) szám * Szerda, 1937 november 10Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

Súlyosra fordult Mária királyné állapota

Hivatalos orvosi közleményt adtak ki a királyné egészségi állapotáról. Világhírű orvostanárok repülőgépen érkeztek a királyné betegágyához. Mariora jugoszláv királyné és Elisabeta exkirályné Bucuarestbe való érkezése is az anyakirályné betegségével van kapcsolatban

Bucuresti. Saját tud. Mária királyné betegen fekszik. Ma hivatalos orvosi közleményt adtak ki, amely szerint a királyné gyógyulását influenzás állapot szakította meg. Óféléseknél újból epatikus jelenségek mutatkoznak, amelyek hosszas pihenést tesznek számára szükségessé. Az orvosi jelentést hét orvos, köztük több külföldi orvostanár, írta alá.

A lapok még a következőket írják: Mária királyné egészségi állapotában komplikációk állottak be. Bucuresti körök vasárnap este és a hétfői nap folyamán szereztek tudomást arról, hogy a királyné ismét beteg. Mariora jugoszláv királyné és Elisabeta exkirályné Bucuarestbe érkezése is ezzel van kapcsolatban. A király sürgősen külföldi specialistákat hivatott édesanyjának betegágyához. Tegnap reggel re-

pülőgéppel Bucuarestbe érkezett Bécsből Bezancon professzor, az ismert francia tudós. Eppinger tanár, a híres bécsi orvos és Walter Goer, svájci orvos.

A királyi család tagjai tegnap egész nap a királyné betegágya mellett tartózkodtak, ahonnan a király és Mihály nagyvajda csak a tegnapi ünnepek idejére maradtak távol. Az uralkodó láthatóan lehangolt volt s elfoglaltsága közben is többször elhajtotta a cotroceni palotába, hogy láthassa édesanyját.

Este hat órakor a királyné bucuresti kezelőorvosai és a külföldi orvostanárok tanácskozást tartottak a beteg fölött, amelynek eredményeként a fenti tartalom hivatalos közleményt adtak ki.

Bejan alminiszter nyilatkozata a liberális párt megvalósításairól

„A túlzó nacionalisták sem nyújthatnak többet, mint mi” — állapította meg az alminiszter. Belpolitikai körökben a kormányválságra készülődnek

Bucuresti. Saját tud. Ploestiben a Liberális Párt megyei tagozatának állandó választmányi ülésén Bejan alminiszter beszédet mondott a liberális párt megvalósításairól s közben érdekes kitérést tett a szélsőjobboldali pártok elleni küzdelem ügyére.

— Mivel nyújthatnak többet a túlzó nacionalisták, mint mi? — vetette fel a kérdést. — Mi fokozatosan a külföldiek nagy tömegeit küldtük át a határon s helyet csináltunk a románoknak. Megalkottuk a román személyzet előnyberesítéséről szóló törvényt, megteremtettük a hazai hadfelszerelési ipart, azzal a kötelezettséggel, hogy az kizárólag csak román származású alkalmazottakkal dolgozhatik. Hitelt nyújtottunk a román munka és kézművesség számára. Ha Vátda számarányosságát követel, mi már azt részben bevezettük, sőt a hadiparnál alkalmaztuk a kizárólagosság elvét.

— Egyesek követelik az idegen származásúak azonnali kiűzését, illetve a vállalatokból való teljes eltávolítását. De akkor mi legyen a külföldi románokkal, mi történik, ha velünk szemben is ugyanezt az eljárást alkalmazzák?

— Nem, mi nem üzzük ki a kisebbségeket, akik tőkékkel tisztességesen akarnak dolgozni velünk és megtanítanak minket azokra a szakismeretekre, amelyekre még szükségünk van.

De miután elvégeztük náluk az iskolát,

helyek a románokat illetik majd meg, mi a román elem elsőbbségéért harcolunk, de nem engedélyezünk olyan közreműködéseket, amelyek árthatnak a román érdekeknek. A híres nacionalisták a revizionista államokkal tartanak fenn kapcsolatokat, mi azonban kitarunk azokkal az országokkal, amelyekkel együtt harcoltunk a háborúban.

VÉGSŐ KIFEJLŐDÉS ELÉ ÉRKEZETT A BELPOLITIKAI HELYZET.

Bucuresti. Saját tud. A belpolitikai életben elhatározó lesz ez a hét. Mondhatni minden számottevő román politikus a fővárosban tartózkodik. Az egyes politikai pártok vidéki tagozatainak elnökeit is a fővárosba rendelték. Beszéltek politikai körökben, hogy a miniszterelnök szerdán kihallgatáson jelenik meg a királynál, amely alkalommal az egész politikai helyzet általános vizsgálat alá kerül, sőt egyesek úgy tudták, hogy e kihallgatás alkalmával már meg is történik a lemondás.

Kedden a késő esti órákban azonban ezt a hírt megcáfolták és az a biztosabbnak látszó feltevés merült fel, hogy Tatarescu szerdán nem megy a királyhoz, hanem megvárja, hogy az uralkodó az ellenzéki pártok vezérével folytasson végső, beható tanácskozásokat, s csak azután fog kihallgatáson jelentkezni.

Ugy hiszik, hogy az audiencia pénteken fog megtörténni.

Kommunizmus és katolicizmus

Egyre jönnek a hírek Franciaország felől, hogy az ottani kormányzó népfrentban és népfrent körül milyen belső feszültségek, ki-robbanási készségek és surlódások mutatkoznak. Egyelőre bizonyos formulákkal betakarják ezeket a széthúzó jelenségeket, de a dolgok mélyében a lényeg az, hogy a szétágazások minden előfeltétele és hajlama megvan, csak kellő alkalomra vár, míg az ellentétek a maguk külön útjára elindulhatnak. Legutóbb a népfrent polgári pártja, a radikális szocialisták országos gyűlése érezte, hogy felülkerekült benne — éppen az ifjabb nemzedék révén — a marxistáktól való elkülönülés vágya, s csak az új parlamenti választások szükségére hivatkozó Chautemps miniszterelnök tudta az elkülönülés kifejezését későbbi időre halasztani. Ez a halasztás csak halasztást jelent, de egyúttal azt is, hogy amit elhalasztottak, az a párt többségének tulajdonképpeni akarata.

A szociáldemokraták is kimondták a népfrenthez való hűségüket, de egészen más hangsúlyozással, mint a polgári radikálisok. Ők nem a népfrent feloszlásának a lehetőségére gondolva határozta, hanem ellenkezőleg: a népfrent végső célkitűzéseinek a megvalósítására, a nagyüzemek államosítására és egyéb vagyonevételek szükségére emlékeztettek. Az ebben való szünetelést a polgári radikálisokkal való együttműködés érdekében ugyan egyelőre elfogadták, de ők is csak elhalasztották, ami az ő tulajdonképpeni követelésük. Nem hiába lépett föl a népfrent két főpártjának ilyen elhalasztott szembenállása között a köztársasági középpártok szövetségének az alakulata, mely a két halogatás között a polgári irány azonnal való közbelépésének, s a francia közép-rendűség körüli egységnek, a két táborra oszlas megszüntetésének a programját hangoztatta. Előrelátható, hogy csakugyan a közép-rendűségnek ebben az egységítő irányában fog a további fejlődés alakulni.

Igen érdekes, hogy a várható fejlődéssel szemben a népfrent legszélsőbb alakulata, a kommunista párt hogyan viselkedik. Vagy ösztönszerűen sejtí, vagy tudatosan látja, hogy a népfrentbeli összevegülésből a belső surlódások kialakítják a keresztény és nemzeti életrend iránti erős, tömött közakaratot. Ez viszont azt a helyzetet idézi elő, hogy a kommunista nemzetközi rendszer nem tud behatolni Franciaországba, pedig mindaddig ezt az országot úgy tekintette, mint az ő jövődöbeli központját, ahonnan egész Európa fölött úr lehet. A kommunisták tehát a népfrentos összevegülésből a kitisztulást nem akarják, hanem ellenkezőleg: a radikális polgári rétegek helyett a vallásos polgári rétegeket kívánják bevonnani a népfrentos vegyülésbe. Hadd legyen még szélesebb néprétegekben zavar a követendő irány felől, s éppen a legkonzervatívabb alkotó és megtartó népelemek hajtódjanak bele, népegység címén valami olyan közösködésbe, mely a nemzeti és keresztény közösség kialakulását lehetetlenné tege.

Pokoli ötlet az, hogy a keresztény világ rend országokint kialakulását a jámbor keresztény, néptömegek hithűségével gáncsolják el. De ez a pokoli gondolat érlelődik, s a francia szellem könnyedsége is segít benne, hogy éppen a francia kommunizmus ezt az össze-zavaró áramlást mind erősebbé tege. Onnan

DURA-OPTIMA FÜTŐELEMEK (szárazakkumulátor) teles készületeknél nélkülözhetetlenek. Egyedüli nagyteljesítményű, levegő által regenerálódó szárazelemek, melyek hosszú és zavartalan rádióvetelt biztosítanak, mert sem kezelni, sem tölteni nem kell. Az eddigi egyéves használat alatt a legjobban beváltak és a hozzáfűzött reményeket a legmeszebbmenően beváltották. Minden szaküzletben kaphatók, technikai felvilágosítást nyújt bármelyik a **DURA MŰVEK R. T.** Timisoara.

már egyszer a „szabadság, egyenlőség és testvériség” jelszavával végigömlött a világon egy új megváltási láz. A vörösek felfogása szerint most megint efféle láz kitörését lehet Franciaországból végbemenni, ha a hitetlenség és valástanlanság, s a földi anyagiasság szelleme a hit és vallás jámbor tömegeit be tudja csapni és a maga öntudatlan buzgósága tömegeivé tudja csábítani. Tehát éppen most meg is indult, vagy még határozottabb lett az erre irányuló kísérletezés Franciaországban, hol az ottani vallási helyzet szerint szinte mindenki katolikus és így a kommunizmus a katolicizmussal való eszmei közösségét kezdte hirdetni. Olyan tény ez, ami már nemcsak a francia katolikusokat, de a világ minden katolikusát, s velük együtt minden keresztény hit meggyőződéses követőjét és átérzőjét mélyen érdekelheti.

A közelmúlt hetekben egy párizsi kommunista népgyűlés alkalmával Thorez, a francia kommunisták legkiválóbb vezére adta ki a felhívást, hogy a katolikusok csatlakozzanak öhozzájuk, mert tárt karokkal várják. Együttal elmondotta, hogy a katolikusok számai, köztük még papok is, kérdésekkel fordultak hozzájuk, s ezekből együttműködési hajlandóság volt kiolvasható. A kommunisták — így folytatta Thorez — hajlandók is a katolikusoknak kezet nyujtani, mert nekik „mély tiszteletük van a vallás iránt.” Leninből is idézett, hogy ezt bizonyítsa, csak éppen azt a lenini mondást hagyta ki az idézetből, hogy „a vallás ópium a nép számára.” Aztán azt állította, hogy a kommunizmus és katolicizmus között „valóságos szolidaritás van az anyagi, gazdasági és társadalmi kérdések területén.” Végezetül a gyűlésről még az a tudósítás is jelent meg, hogy számos vezető katolikus egyéniség is résztvett ez alkalommal.

A francia katolikus körök persze a leghatározottabb tiltakozással feleltek az ilyen beállításokra, hazugságoknak minősítették azokat. Együttal azt is kimutatták, hogy együgyűek becsapni akarása volt Thorez hívogatója, s csaló állítás volt az, mely mindenképpen eszmei közösséget akart fölfedezni a katolicizmus és kommunizmus között. Ráműtattak arra, hogy a katolikus egyház a kommunizmust úgy a maga egészében, mint egyes tanáiban ismételtelen elítélte, legutóbb éppen az általános ismert pápai körlevélben, mely lehetetlennek minősít minden közösködést a kommunizmussal. Hol van — kérdették — az egész világon olyan igazi és hithű katolikus, aki világos fővel elhihetné, hogy ami a szovjet-unióban gyakorlatilag nem egyéb, mint a munkások végzetes kizsákmányolása, az akár-miként is összeegyeztethető lenne a pápák szociális tanításaival? A valóságban bizony nincs semmi közösség a fehér Róma és a vörös Moszkva között.

A vatikáni körökben is felfigyeltek a thorezi igen feltűnő taktikázásra és hamis hírképzésekre. Az illetékes vatikáni hivatalok részéről jelentéseiből megállapították, hogy a szóbanlevő kommunista gyűlésen senki olyan részt nem vett, aki a katolikus szervezetek előtt ismert egyéniség volna. A francia püspöki kar már régebben filalmat adott ki, hogy csak hallgatóként is katolikus hívó és pap résztvehessen kommunista gyűléseken. Papoknak pedig felsőbb hatóságuk engedelmével még tájékozódás végett sem szabad a kommunista-párttal érintkezést fölvenniük. Az ezzel ellenkező híreszteléseknek a jó hívó annál kevésbé adhat hitelt, mert minden pápai körlevél az összes katolikusokra nézve félre nem érthetően és kötelezően kimondotta, hogy

még taktikai célból sem lehet a kommunistákkal közösséget vállalniok. A vatikáni körök fel is kérték a hivatalos távirati irodákat hogy ilyen közösségvállalásokról szóló hamis hírek terjesztését mellőzzék.

Talán ugyanabban az időben, mikor Thorez a katolikusokkal való kacérkodást választotta beszéde céljául, a vatikáni Gregorián-egyetem dísztermében, nagy és díszes közönség előtt a hitterjesztési kongregáció titkára, Constantini érsek tartott előadást a bolsevizmusról. Az érseknek a mondott hivatali állása is az ő kijelentéseit hivatalos súlyuakká teszi. Ő mondotta az említett előadás során, hogy a katolikus egyház minden tevékenységi körben, tehát politikai és gazdasági téren is minden együttműködést megtagad a kommunizmussal. Viszont megrovóan említette föl, hogy míg az egyháznak ilyen visszautasító az álláspontja, addig nagyon sok állam vagy politikai, vagy legalább is gazdasági összeköttetést tart fenn a világforradalom moszkvai intézőivel. A továb-

biakban Constantini érsek kifejtette, hogy a bolsevizmus tulajdonképpen nem egyéb, mint szemérmetlen meghamisítása az emberi testvériség igazi szellemének. Mindenütt csak lerombolta a régit, de sehol újat nem alkotott. Ezzel szemben a kereszténység már kezdet óta az osztályok közötti harc ellen lépett föl, s minden időben a földi javak becsületesebb és jobb megosztását követelte. A társadalmi kérdést is nem annyira alamizsnás jótékonyággal, mint szerető igazságossággal kívánja megoldani. Szólt még az érsek arról is, hogy az egyház nem a népek nemzetközi elegyítésével, hanem minden nép egyéniségének a nemes kifejlésztésével törekszik az egész emberiség boldogulására.

Az egyház részéről olyan szavak ezek, melyek az emberi mélységek teljes megértésével mutatnak irányt. Nem mozognak az ember-tömegekkel való taktikázások fortélyai szerint, hanem kétezer éves vallási felfogás hűségével szólnak és védnek a megtévesztések ellen.

Határozati javaslatot dolgozott ki a nyugdíjasok cluji gyűlése

Azt követelik, hogy állítsák vissza az 1932-ben érvényben volt nyugdíjukat és kétezer leiben állapítsák meg a legkisebb nyugdíjat

Cluj. Saját tud. Ardeal összes városainak kiküldöttjeivel népes gyűlést tartott országgrészünk nyugdíjasainak szervezete. A körülbelül 200 főnyi közönség zsufolásig töltötte meg a városháza dísztermét és hallgatta feszült csendben Pop Valér elnök megnyitóját, aki közös problémák ismertetése mellett kitért a személye ellen indított egyes ökrállyságheli lapok által kezdeményezett sajtó támadásokra. A gyűlés ezekre választ is adott, egyhangu bizalmat szavazott úgy az elnöknek, mint a vezetőség tagjainak. A gyűlés a vidéki kiküldöttek felszólalása után a következő határozati javaslatot dolgozta ki:

1. Rendezzék az alapnyugdíjakat; 2. állítsák

vissza az 1932-ben érvényben volt nyugdíjukat mert az azóta eszközölt leszállítások jogtalanok voltak; 3. állapítsanak meg minimálisan 200 leit kitevő legkisebb nyugdíjat, amelyen alól senki sem kaphat kisebb összeget.

A gyűlés ezután elhatározta, hogy ezt a határozati javaslatot megküldi a kormány minden egyes tagjának: a pénzügyminiszternek és a miniszterelnöknek is, akiktől elsősorban remélték jobbrafordulást: Ófelségének. Ugyanakkor erőteljes mozgalmat indítanak abban az irányban, hogy kérésük az illetékes hatóságok előtt minél előbb teljesítésre találjon.

AURORA

az a sorsjegyjáruda, amely a milliomosok meglepő nagy számát kreálta

A november 15., december 15., január 15. és február 15.—iki húzásokra **VÁSÁROLJON SORSJEGYET** az

AURORA sorsjegyjárudánál

Ne mulassza el az alkalmat, hogy egy új sorsjátékot jól kezdjen meg.

A 15. sorsjáték I. osztályának a húzása **NOVEMBER 15.—én.**

Helvi cím:

UNION S. A. ORADEA,
Bulevardul Regele Ferdinand 1.

Delbos francia külügyminiszter látogatása a kisantantnál és Lengyelországban

Párizsból jelentik: Delbos francia külügyminiszter december első felében Varsóba, Prágába, Bucurestibe és Belgrádba utazik hivatalos látogatásra.

Kiosztották a II. Károly király kultúralapot

A pénzügyminisztériumban ünnepélyes ülés keretében egymilliárd háromszázmillió lei értékben nyújtották át járadékkötvényeket a támogatott intézményeknek

Bucuresti. Saját tud. Egy ünnepélyes ülés alkalmával, amelyet tegnap délután tartottak a pénzügyminisztériumban, Cancicov pénzügyminiszter átnyújtotta a II. Károly kultúralap által támogatott intézmények képviselőinek az intézmények számára juttatott állandó járadékkötvényeket, összesen egymilliárdháromszázmillió lei értékben, a következő elosztás szerint: a Román Tudományos Akadémia 200 millió lei, a clujai orvosi fakultás klinikái 200 millió lei, a bucuresti polgári kórházak gondnoksága 500 millió lei, a iasi Szent Spiridon kórház 200 millió lei, a bucuresti Brancoveanu-kórház gondnoksága 200 millió lei.

Letartóztattak és kémkedéssel vádolnak egy moszkvai énekesnőt

Lunacsarszky művészetügyi népbiztos is az énekesnő üzelmei miatt követelt el annakidején öngyilkosságot

Varsóból jelentik: A lengyel lapok moszkvai értesülése szerint a GPU letartóztatta Schmidt, ismert orosz sarkkutató menyasszonyát, Lunacsarszky volt művészetügyi népbiztos elvált feleségét, Rosenel énekesnőt. A lapok jelentése szerint az énekesnőt maga Schmidt jelentette fel. Ugyanis mikor legutóbbi északsarki utjáról hazatért, olyan hírek keringtek, hogy menyasszonya hűtlen lett hozzá. Schmidt ekkor nyomozni kezdett és nyomozás közben rájött arra, hogy menyasszonya külföldi kémekkel áll összeköttetésben. Ennek alapján történt most az énekesnő letartóztatása. Az énekesnőt már régebben is gyanúsították idegen hatalom javára való kémkedéssel. Sőt az a feltevés is felmerült, hogy Lunacsarszky is az ő üzelmei miatt lett öngyilkos.

Transylvániai származású a Nobel-díjas Szent-Györgyi Albert dr

Tárgu-Muresen élnek a világhírű magyar orvos-tanár közeli rokonai

Tárgu-Mures. Saját tud. Most, amikor a világ közvéleménye és a világsajtó a legteljesebb elismerés hangján foglalkozik dr Szent-Györgyi Alberttel, a Nobel-díjas szegedi egyetemi tanárral, nem érdektelen megírunk, hogy a világhírű tudós magyarországi, deáli származású. Szent-Györgyi Albert dr édesatyja 1861-ben született Tárgu-Muresen. Ebben a városban éltek a magyar tudós nagyszülei is: Szent-Györgyi György és felesége, Czetz Anna. Szent-Györgyi György maros-zéki tisztviselő, „hítes polgári ügyvéd” volt és nagy köztiszteltettségnek örvendett a városban. A szegedi egyetemi tanár édesatyja fiatal korában elköltözött Tárgu-Muresről, de leányai ebben a városban mentek férjhez, úgyhogy még most is több közeli rokona él Tárgu-Muresen a Nobel-díjas tudósok. Így a Csiky- és Holitska-családok is közeli rokonai dr Szent-Györgyi Albertnek.

Itt a **Mobiloil AF**

eredeti kannában, amelyet mint a forgalomban lévő összes négyzetalapos Mobiloil-kannákat az Egyesült Államokban töltenek és plombáznak.

Mobiloil

a világ kvalitásolaja
VACUUM OIL COMPANY S. A. d. R.

Danzig szabadállam parlamentje kimondotta, hogy nemzeti szocialista állammá alakul

Elitították a pártpolitikát. Állami ifjúsági szervezetet alakítanak

Danzigból jelentik: Danzig szabadállam parlamentje hétfőn összeült, hogy megszavazza a nemzeti szocialista kormány által beterjesztett törvényjavaslatokat, amelyek független nemzeti szocialista állammá nyilvánítják Danzigot. Danzig szabadállam új lobogója a horogkereszttel díszített danzigi címer. Politikai pártok alakítása és működése a jövőben szigorúan tilos és a szabadállam területén kizárólag a nemzeti szocialista párt fejthet ki tevékenységet. Más politikai pártok nem működ-

hetnek, mert mint a törvényjavaslat indokolása mondja, az ilyen pártok csak zavargások veszedelmét rejtik magukban és büntetendő cselekményekre buzdítanak. A pártpolitikai tevékenység tilalmának megszegőit három évig terjedhető fegyházbüntetéssel sújtják. A másik törvény kimondja az állami ifjúság megszervezését, mely a danzigi német ifjúság testi és szellemi neveléséről gondoskodik. Az állami ifjúsági szervezet legfőbb vezetője a danzigi szabadállam mindenkor elnöke.

Az utolsó ütközet Sanghai birtokáért

Az északi hadszíntéren is végső általános támadásra készülnek a japánok

Londonból jelentik: A sanghai hadszíntér nyugati oldalán hétfőn alkonyatkor megindult az elkeseredett harc, mely állítólag utolsó ütközet lesz Sanghai birtokáért. A késő éjszakai órákban a csata még teljes erővel tombolt. A japán harapófogó egyre szűkebbre szorul a kínaiak körül.

Az északi hadszíntéren a japánok lényegileg befejezték a hadműveleteket. Sanzi tartományban és most már általános támadásra készülnek a Sárga folyam és a Lunghai vasútvonal mentén lévő kínai csapatok ellen.

AZ ÜT ÉSZAKKINAI TARTOMÁNY JAPAN BEFOLYÁSA ALATT.

Tokióból jelentik: Megbízható forrásból származó értesülések szerint az északkinai hadműveleteket vezető japán katonai körök ragaszkodnak ahhoz, hogy az öt északkinai tartomány japán befolyás alatt álló kormányzatot kapjon, mely végül egész Kína felett éreztetné befolyását és kényszerítene a kommunistaellenes egyezményhez való csatlakozásra.

A külügyminisztériumban kijelentették, hogy Japán hajlandó volna béketárgyalásokra, ha Csang-Kai-Sek lemondana és a Koumintagot (a nankingi nemzetgyűlést) felosztatná.

JAPAN ISMÉT ELUTASITJA A BRÜSSZELI MEGHÍVÁST.

Brüsszelből jelentik: A keddi teljes ülés előkészítésére hétfőn eszmecsereket folytak a kilenctahalmi értekezlet egyes kiküldöttei között. A Tokióból érkező híreket Brüsszelben kedvezőtlenül ítélik meg. Nem hiszik, hogy Japán válasza a keddi teljes ülésig megérkezik.

Tokióból jelentik: Az Asahi jelentése szerint Japán nem fogadja el a brüsszeli értekez-

let felhívását, hogy vegyen részt a szűkebbkörű bizottság tárgyalásán.

FOLYIK A KINAI CSAPATOK VISSZAVONULÁSA SANGHAI ELŐTT.

Londonból jelentik: A kínai csapatok elvonulása teljes esendben egész éjszaka tartott Sanghai előtt. Csupán a legmegbízhatóbb és

* Agyvértódulás, szívszorogás, nehéz légzés, félelemérzet, álmatlanság a rendkívül enyhén ható természetes „Ferenc József” keserűvíz használatával — reggelenként éhgyomorral egy pohárral — igen sokszor gyorsan megszüntethetők. Kérdezze meg orvosát.

legharcodottabb katonákat hagyták hátra utóvédként, hogy feltartóztassák az ellenség előnyomulását. Az utóvédek felgyújtották a Szucsau folyó partján lévő, 4 millió font értékű gyapotszövő gyár épületét, mely egy japán cég tulajdona. A kínai utóvédek egyes helyeken még elkeseredetten harcolnak, de sorsuk meg van pecsételve.

Jefferson angol rendőrfelügyelőt a nemzetközi negyedben egy eltévedt golyó súlyosan megsebesítette.

Spaaknak sikerül a belga kormányalakítás

Hat-hat miniszteri helyet kapnak a katolikusok és a szocialisták, három a liberálisok

Brüsszelből jelentik: Spaak kijelölt miniszterelnök a kormányalakítás kérdésében megegyezett a szociáldemokratákkal, a katolikusokkal és a szabadelvével. Spaak a megegyezés szerint csak a miniszterelnöki tisztséget veszi át, a külügyi tisztséget nem tartja meg. Nem tudni még, hogy ki lesz a külügyminiszter. Spaak felajánlotta Hymans volt miniszternek a külügyi tisztséget, de az az ajánlatot vissza-

utasította. A Van Zeeland-kormány volt szociáldemokrata miniszterei megmaradnak a Spaak-kormányban is, úgyhogy ismét hat tárca jut nekik. A katolikusok eddig öt tárcajukhoz még egy tárcanélküli miniszteri állást kapnak. A szabadelvék megtartják eddigi három miniszteri tisztségüket. A Spaak-kormányba belépő flamand katolikusok nevei még nem ismeretesek.

Ujabb nehézségek akadályozzák a Spaak-kormány megalakulását

Lapzártakor jelentik Brüsszelből: A „Petit Journal” brüsszeli jelentése szerint Spaak kormányalakítási kísérlete az utolsó pillanatban a katolikusok részéről újabb nehézségekbe ütközött. Éjszaka háromnegyed 1 órakor a katolikus miniszter-jelöltek elhagyták Spaak dolgozószobáját anélkül, hogy hivatalos nyilatko-

zatot tettek volna. A „Matin” szerint katolikus részről azt kívánják, hogy Belgium, mely jelenleg csak ügyvivővel képviselheti magát a Quirinában, haladéktalanul nevezzen ki nagykövetet az olasz király és császár mellé. Azt is óhajtják, hogy Belgium konzulokat küldjön a nemzeti Spanyolországba.

Szent Mihály hegye

Iria: Szarka Géza

Valami megmagyarázhatatlan nyugtalanság fogta el Darabos őrnagyot tizennyolc évvel a háború után. Fiatal felesége volt, tisztességes nyugdíja, rokkantdíja, szép gyümölcsöse, tarokk-kompanyája; mindene megvolt, csak a félkarja hiányzott, meg a lelki nyugalma. Az orvosa megállapította, hogy hosszú évek óta nem volt levegő-változtatás, ez az oka ideges nyugtalanságának. A diagnózis helyes volt. Darabos felragyogó szemmel mondta kis feleségének:

— Akkor megyünk a harctérre, Ellike!

— Hová?

— A harctérre. A frontra. Olaszországba. Ahol a félkaromat hagytam. Megnézek mindent. Mostani szemmel. Megnézem a régi magamat... Velem jön, Ellike?

A kis babaasszony feltapsolt, mint a gyerek. Hát persze, hogy megy! De hátha eltűnt már a front?! Vagy hátha tele van fel nem robbant bombákkal és nem lesz-e majd meleg a szürke kosztüm és koszorút is visz és bedobja az Isonzoba, ahogyan a magyar zarándokok szokták...

De már az Isonzó előtt kiszálltak a Vállonevölgyben. Az asszonyka csupa kíváncsiság volt. — Itt harcoltak, Bandi? — kérdezte kutató szemmel.

— Nem. Itt a bajtársak pihennek. Az örök ezred.

Az új, meglátott... Minden ezred külön. Darabos őrnagy sokáig maradt az egyikben. Fejfától fejfáig, tömegsírától tömegsír ment. Valami végtelen, megrendült nyugalom ült az arcán, az asszonyka sohasem látta még ilyennek. A szája nevetet és dátumokat morzsolgott:

— Papp Laci... július 2... Béres tizedes... július 20... Milyen szépen tárogatózott... Müller Sanyi... Kis Sanyikám... te is itt vagy, kis tejesképu kadétom!...

Es így ment végig a halott zászlóalj sorfala előtt fénylő szemmel, áhítattal. A szép baherkoszoru is ottmaradt az egyik tömegsír keresztjén.

Boldogan lélekezett fel az asszony, mikor kiléptek a néma ezred birodalmából. Csicseregett és könnyezett és ezer kérdést adott fel az urának.

Darabos elfelejtett válaszolni. Nem ült az autóbá. Gyalog poroszkált San Martino felé. Nézte a fenyőket. Milyen furesán és szabadon sóhajtoznak. Nini, pacisirtaszót lehet hallani! A réteken pásztorok dalolnak, a mezőn mives emberek vetik a duzzadó magvakat az örök barázdákba...

Mikor San Martinohoz értek, megszólalt Darabos:

— Itt kezdődik, Ellike, a Doberdó. Ebben a halálfaluban például kő-kövön... Megállt a mondat közepén. San Martino, ahol kő-kövön nem maradt a háborúban, megújult szépségben ragyogott a tavaszi verőfényben. Mögötte mint valami karneol-diadém, Szent Mihály hegye barnállótt hármaskúpjával.

— Monte San Michele! — suttogta Darabos őrnagy úr áhítattal a hegy felé.

— Júj! — rázkódott össze az asszony. — De zord, de kietlen! Miért nem visz valami szebb tájra? Miért nem vitt Dél-Tirolba? Az is harctér volt!

Elővette a rúzs-rudacsakát tarsolyából és végighúzta finommeteszésű ajakán.

Az őrnagy vállat vont és valami régi dalt dúdolt, valami buta kuplét, amit akkor dudoraszta pihenőkör:

„Nem tudom mi az oka, tán a tavasz, úgy érzem, nem vagyok én már ugyanaz...”

A városban magyarázni kezdett az asszonynak:

— Látja, Elli, azt az emeletes házat? Ott volt az első offenzívakor az ezredparancsnokság... Milyen szép most! Ott, abban a házban volt a segélyhely... és abban a kápolnában feküdtem három napig gránátnyomással... A Szent Sebestyén-mellékoltár alatt... Az volt az éjjeliszek rényem...

Csonka kezén meg-megágaskodott a ruhaujj, Csinos kis vendégfogadóban szálltak meg. A cégtábla zengzetes olasz nyelven hirdette: „Vendégfogadó a Monte San Michele hóseihöz.”

Mikor Darabos kezébe vette az étlapot, meg-

hökkenve kapta fel a fejét.

— Ejnye, Elli, olvassa csak maga is ezt a nevet!

— Paulo Fortunati, — olvasta esendesen az asszony. Aztán felkiáltott:

— Jé, a maga Paulója! Akit felrobbantott 17 pünkösdjén!

— Pszt! Csend!... Tudja, hogy nem szeretek róla beszélni!... Az egyetlen dolog a háborúban, amit sajnálok... Az ördög vigye el! Idejövök a San Michelére és az első ez a Paulo Fortunati!...

Az asszonyka legyintett:

— Fortunati?! Lehet még tizezer Fortunati Itáliában!... Kérem, Bandi, ne izgassa magát! A végén majd magasabb vérnyomással megyünk haza, mint ahogy jöttünk!

Az asztalkánál most hirtelen meghajolt valaki. A fiatalasszony ijedten markolta meg az ura karját. Az idegennek csak fél arca és fél szeme volt. A másik arc helyén forradás és fekete szemkötő. A mellén az olasz rokkantak jelvénye és kokárdája.

Darabos, aki tudott valamit olaszul, nagyot barátságosan kérdezte tőle:

— Mít óhajt, kérem?

— Csak üdvözölni akarom kedves vendégemet, — felelte a félarcú, — én vagyok a tulajdonos.

— Signore Paulo Fortunati?

— Igen, uram, Fortunati.

Darabos szembenézett a fekete, parázsló szemmel. Hirtelen lehanyta a szemét, mintha valamit ki akarna tepni az emlékezetéből, aztán esendesen kérdezte:

— Világháború?

— Igen, signora. Monte San Michele.

Kimutatott az ablakon a Szent Mihály hegy felé.

Darabos felugrott.

— Hol?

A félarcú ember bicegve ment az ablakhoz.

— Ott... ott... a nyugati lejtőn... az Isonzótól három kilométerre.

Darabos megragadta a karját és úgy kiáltotta:

— Biene, három!... Ott... Ott. 1917 pünkösdi!... A félarcú levegő után kapkodott.

a

A

Ró

követ

tert és

ország

való c

közlem

zölte C

kommu

1933 é

nek ta

mány

Ciano

Ol

hírt, h

rovjet

TULHA

Pá

követ

vetkez

az egy

amenn

szaják

engedi.

Ez a n

az Ola

sét, ső

szakítá

A

Hogy a

máciai

—

kösd!

Dar

tekájá

dóm ó

éggel.

olasz i

Pat

—

pünkös

pe. Ne

a Szent

ket és

seget,

olasz k

—

izgatot

—

át hoz

sonnal

—

Da

desen

—

szemen

göbe r

Maga

A

—

Az álla

tunati

náspn

So

—

percze

Ep

get. Da

—

bajtárs

letelik

vartak

—

tunk v

Da

emberi

kis fog

—

J6

Oroszország óvást emelt az olasz-japán-német kommunista-ellenes szövetség ellen

A római orosz követ Ciano külügyminiszternél bejelentette tiltakozását

Rómából jelentik: A római szovjet-nagykövet hétfőn felkereste az olasz külügyminiszter és kormánya nevében óvást emelt Olaszországnak a kommunistaellenes egyezményhez való csatlakozása miatt. A kiadott hivatalos közlemény szerint Stein szovjet-nagykövet közölte Cianoval, hogy a moszkvai kormány a kommunistaellenes egyezmény megkötését az 1933 évi egyezményvel ellentmondásban levőnek tartja és az olasz gesztust a szovjet-kormányval szemben nem barátságosnak tekinti. Ciano a nyilatkozatot tudomásul vette.

Olasz politikai körökben cáfolják azt a hírt, hogy Mussolini visszatérése Rómába a szovjet-jegyzékkel állna összefüggésben.

A SZOVJET KEZDEMÉNYEZÉSE TULHALADJA A DIPLOMACIAI TILTAKOZÁS KERETÉIT.

Párizsból jelentik: A római szovjet-nagykövet lépésével kapcsolatban a „Figaro” a következőket írja:

— A Szovjet kezdeményezése túlhaladja az egyszerű diplomáciai tiltakozás kereteit, amennyiben nemcsak arra szorítkozik, hogy sajnálkozzék a történelem felett, hanem sejtetni enged, hogy megtorló rendszabályokhoz nyúl. Ez a megtorlás abból állhat, hogy felmondja az Olaszországgal jelenleg fennálló szerződését, sőt esetleg a hivatalos kapcsolatok megszakításától sem riad vissza.

A „Matin” ezzel szemben hangoztatja, hogy a tiltakozás nem egyenlő értékű a diplomáciai szakítással és könnyen lehetséges, hogy

olyan helyzet alakul ki, melyben az érdekelt államok fenntartják kölcsönös diplomáciai képviselőiket, de eltörlik a jelenleg érvényben lévő jószomszédi szerződést.

A FRANCIA KÜLÜGYI FÉLHIVATALOS LAP KÉRDI: „MIT ÜNNEPELNEK MOSZKVÁBAN?”

Párizsból jelentik: A Szovjet fennállásának 20-ik évfordulója alkalmából rendezett moszkvai ünnepségekkel foglalkozva, a külügyi félhivatalos „Temps” többek között a következőket írja:

— Anélkül, hogy be akarnánk avatkozni Szovjet-Oroszország belügyeibe, emlékeztetnie kell idézniünk, hogy a bolsevista forradalommal egyidőben hagyta cserben Oroszország nyugati szövetségeseit és a német arcvonal felszabadításával meghosszabbította a világháborút, ami sokezer francia katona életébe került. Mit ünnepelnek Moszkvában? Nem a kommunizmus megalapítását, hiszen

a kommunizmus már csak üres szó Szovjet-Oroszországban. Azok pedig, akik husz év előtt átvették a hatalmat, vagy börtönben ülnek, vagy száműzetésben élnek, vagy vérpádon fejezték be életüket. Még csak nem is a dolgozó osztályok felszabadítását ünneplik, hiszen Szovjet-Oroszországban ma a munkások sokkal kevesebb jogot élveznek, mint bármely más országban. Nem egy rendszert ünnepelnek, hanem egyetlen férfit. Az a férfi pedig, akit ma ünnepelnek, maga Stalin.

— Pünkösöd!... igen, signore!... Tizenhét pünkösöd!... Honnan tudja? Signore is ott volt?

Darabos ragyogó arccal halászott elő irattékájából egy viharvert levelezőlapot. A milánói dóm ócska lenyomata volt, rajta harsogó két éggel, s a másik oldalán halvány, tintaceruzás olasz írás.

Paulo Fortunati félhangon olvasta: — Ismeretlen magyar bajtársak! Holnap pünkösöd napja van, a kereszténység nagy ünnepe. Ne hátsuk holnap egymást! Imádkozzunk a Szentlélekhez, hogy világosítsa meg az embereket és vezesse ki a világot a pokolból! Jó egészséget, magyar bajtársak! Paulo Fortunati, VIII. olasz királyi regiment, 6. század.

— Ezt... ezt én irtam! — kiáltotta a félarcu izgatottan.

— Egy darab sziklához kötötte és úgy dobta át hozzánk, — hadarta Darabos. — Az ordonánomnak a lábára esett... Hajnali négy órakor... — Igen, hajnalban...

— És aztán... Darabos itt megállt. Mélyet sóhajtott és csendesen mondta:

— Csakhogy az a Fortunati meghalt!... Saját szememmel láttam, amint a lövőállása a levegőbe repült... Éjjel tizenkettő előtt tíz perccel... Maga más Fortunati!

A forradásos arc mosolyra torzult. — Nem signore, én az a Fortunati vagyok! Az állás ugyan a levegőbe repült, de Paulo Fortunati —gy perccel előbb elmenekült!... A robba... —

— Soha jött! — Nem bírtam ki a ti aknafurók folytonos perverzét!

— Ép szemével izzon nézte a hajdani ellenséget, Darabos érezte, hogy kell valamit mondania.

— Nem én tölem függött a robbantás ideje, bajtárs... En meg akartam várni a 12 órát, amíg letelik a pünkösdi ünnep, de a szapporók nem vártak tovább!

— Tizenkettő után öt perccel, mi robbantottunk volna — jegyezte meg az olasz csendesen.

Darabos fellélekzett. Megölelte a feltámadt embert, Elli asszony is szorongatta a kezét. A kis fogadó többi vendége is fellelkészedett.

Jött Paulo felesége is a kis bambinokkal.

Paulo déltiroli vöröset hozatott az asztalra és felhuzta a gramofont.

Darabos azonban nem sokáig bírta a zajos barátkozást. Kora délután nekiindult Paulóval és Ellivel a Szent Mihály hegyének. Egy darabig autóval mentek, aztán gyalogosan poroszkáltak a futóárkokban. Minden, minden a régi volt, ahogyan 18-ban itt hagyták. A halál hegye idegenforgalmi látványosság lett.

— Szép felesége van, signore — mondta Paulo félszempemmel, de nem féllélekkel.

Feleség? Darabos nem hallotta a megjegyzést. Meg-megállt egy-egy sziklahalomnál és felvált lélekkel meredt rá. Igen, itt halt meg Papp Laci!... Telitalálat!... Ott csuklott össze szegény Salamon!... Amott meg abban a dolinában egyszerre hat ember...

Égető ajándéknak érezte az életét. Most itt megy a halál szent hegyén Paulóval, aki tizenöt perccel később akarta őt felrobbantani!... Álom ez? Vagy valami igézet egy másik életből?

Az alkonyodó nap rőt sugarakat lőtt a sziklákra. A Monte San Michele vérben égett.

Darabos levette a kalapját és fojtottan hallgatott. Elli olyan volt, mint a széncinke Szegény Paulonak minden gesztusát össze kellett szednie, hogy megmagyarázza a vidéket: az ott az Isonzó mögött a Podgora, amaz ott keletre a Sdraussia... a másik a Monte Fortino, amely mögött az olasz útegek álltak.

De hová tűnt el a signore maggiore?

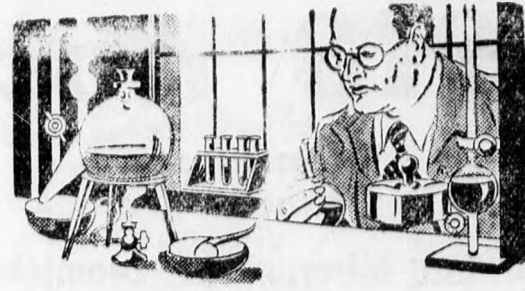
— Signore! Signore!

Könn álltak a tetőn s a válasz valahonnan a föld alól jött felük csak magyarázatot tudták megtalálni Darabost. Ott volt a százada árkaiban, a „Biene” háromban szinte önkívületben motyogta:

— Itt állt a Béres géppuskája... ott az aknavető... Itt kaptam azt a könnyű huszlóvást... Elli, nézze, ennél a könnyű aludtam el kétnapos pergtőz után... Ott a föléser, Paulo, amellyel téged kiróbbantottunk!... Paulo... Paulo... menj át szembe velem!

A félarcu emberke felnevetett. Elli is mosolygott.

— Paulo, signore Fortunati, — könyörgött Darabos, — menj át a te lövőállásodba, úgy, ahogyan, akkor...

Az ARTIN

összetétele

olyan, hogy megfelel a modern, kiváló hashajtó minden követelményének. Alkatrészei nem okoznak görcsöket, nem idéznek elő hasmenést és a szervezet nem szokja meg. Hatása állandó, enyhe, de amellet tökéletes. A belek kiürítése könnyű, a bélműködést gyorsan szabályozza.

Az ARTIN az ideális modern hashajtó

A Dr. WANDER üzemek készítménye

A „Liberté” szerint az évfordulóval kapcsolatban arra számítottak, hogy Stalin huszezer politikai száműzöttnek fog megkegyelmezni. Ebben a várakozásban azonban csalódtak. Nemhogy megkegyelmezésről lenne szó, hanem újabb letartóztatásokról érkeznek hírek. Hir szerint új nagy politikai bünpör förtárgyalása áll küszöbön. Ez alkalommal több volt népbiztos kerül a vádlottak padjára.

Paulo ránézett a szép, fiatal ungheresére, vállat vont és átment a husz lépésnyire kigyvzó árokba.

— Paulo, most nézz ki a lőrésen, — rendelkezett Darabos. — De úgy, mint akkor!

Megfogta Elli karját és magához vona a kilövéshez. Egy perc múlva megjelent a szemben levő lőrésnél Paulo szeme.

A fiatalasszony összereszt. Az egyetlen szem feketén, ijedt gyűlölettel izzott át a szikla nyíláson:

— Látod, ott a ellenség, — suttogetta a férfi. — Így volt akkor is, pünkösdkor... Többször kinezett, mert nem lőttünk... kézbombát sem dobtunk... S közben a furó pergett, pergett... két furó, az övék és a miénk... En szerettem volna felordítani: Paulo Fortunati, menekülj... de nem lehetett!... Aztán jött a 11 óra nyegvenőt: kiüríteni az árkot... 11 óra 50... most... most, zumm!

Felordított és kiugrott az árokból. Paulo is kibicegett. Megálltak egymással szemben.

Darabos diadalmas mozdulatot tett a félkezevel.

— Repültetek, Paulo — mondta rekedten.

A kis olasz felvakkant:

— De mi győztünk a végén. Lehengereltünk benneteket, austriai!

Ugy állt ott a sziklapárkányon, mint egy győzelmes hadvezér torzója. Kezével széles, szinpadias mozdulatot tett, amivel befogta az egész vidéket a friuli síkságtól Görzig. Egyszerre szemében valami részeg, mámoros fény iobogott.

Darabos hatalmas teste megtorpant ettől a lángtól. Lassan félrefordította a fejét. A faluból felmegett az Ave Maria harangszava. A Szent Mihály hegye árnyékokat sóhajtott ki magából. A lélekharang felvitte őket a titokzatos ég bíbor-kelyhébe.

Elli keresztet vetett. Darabos és Paulo lehajlotta a fejét. Mikor lefelé mentek, az asszony magyarul mondta az urának:

— Ugy fojtogat valami, Bandi!

Darabos hallgatott. Az alkonyi homály elrejtette a könnycseppet, ami kiserkedt a szeméből.

1918 november...

**Clemenceau és Foch találkozója.
Francia öröm — német kétségbeesés**

Mordacq tábornok visszaemlékezése. Fordította: Fodor Viola

II.

Foch tábornagy nem régen, október 29-ike táján rendezte be főhadiszállását Senlisben. Ez ideig a Bomboni kastélyban volt a főhadiszállás (Melun mellett) és a tábornagy itt töltötte a nyár egy részét. A szövetséges hadak általános offenzívája után azonban elhatározta, hogy Senlisbe költözik át. Ez a nagyon régi kis vidéki városka nem bírt semmi különösebb jelentőséggel, de stratégiai szempontból nagy előnye volt, hogy biztosította a gyors összeköttetést a marsall számára a harcoló csapatok központjával. Továbbá, miután közel volt Párizshoz, lehetővé tette, hogy a tábornagy bármely pillanatban könnyűszerrel érintkezésbe lépessen a kormánnyal, vagyis — Clemenceauval. Ilyenformán teljes mértékben biztosította a politika és a stratégia szoros együttműködését, ami elengedhetetlenül fontos feltétele a hadvezetésnek, különösen egy olyan háborúban, mint amilyen az 1914-es nagy világháború volt.

A tábornagy szokása szerint az országúttól és zajtól távoleső szerény birtokon rendezkedett be. Ez a berendezkedés különben mindig igen könnyű volt, mert Foch marsall tudvalóan egészen szűkkörű vezérkarral dolgozott, amelynél a minőség nagymértékben túlhaladta és pótolta a mennyiséget.

A XVI. Lajos korabeli birtok, amelyen Foch tábornagy a főhadiszállását berendezte. Bellegarde asszonyé volt. A környék, amelyet a németek 1914-ben Párizs felé vonulva fölperzseltek, romokban hevert.

„A hadsereg nem áll többé a császár mögött!”

Ugyanennek a november 9-ének reggelén, csaknem egyidőben Clemenceau és Foch találkozásával, játszódott le a drámai jelenet Spaban. Hindenburg és Gröner tábornok 10 óra körül fölkeresték II. Vilmost és könyörögtek neki, hogy mondjon le.

— A csapatok — mondták — nem akarnak többé harcolni és az egész német lakosság kéri ezt a lemondást.

II. Vilmos szenvedélyes kitörésére, hogy ő a hadsereg élére áll és Berlinbe vonul a rend helyreállítására. — Gröner tábornok hidegen azt válaszolta, hogy a hadsereg nem vonulna fel a császár parancsnoksága alatt, mert nem áll többé mögötte. Nem marad tehát számára más hátra, mint kimenni a harctérre és ott megöletni magát néhány, még hűséges ezred élén.

A császár hallgatott. Majd elbocsátotta a két tábornokot, miután ismételtlen megtagadta trónfosztásának aláírását.

Ugyanabban az időben, ugyanezekben az órákban Clemenceau, Foch tábornagy Weygand tábornok és én telve voltunk örömteli elragadtatással. Természetesen szóba került 1870. amelyért végre elégtételt vettünk, a visszahódított Elzász-Lotharingia, egész létezésünk végső célja, ez a dédelgetett álmom, mely csaknem mindannyiunkat — akkor még fiatalembereket — ebbe a hadseregbe parancsolt.

1870. november 10-én Clemenceau életre hívta Gambetta hatalmas alakját és akkor mondta ezeket a szavakat egykori ellenfeléről:

— Milyen kár, hogy Gambetta nem élt elég hosszú ideig, hogy részese lehetne ennek a fölmagasztolásnak és láthatná a megvalósulását az ő híres profáciájának: „Az igazság örök”. Ő is megérdemelte a hazától és joga volt egy jobb sorsra. Hajoljunk most meg mélyebben a sors elé és köszöntsük hódolattal Gambetta emlékét.

Amikor már éppen távozni készültünk, Foch tábornagy megmutatta annak a táviratnak a szövegét, amelyet a különböző szövetsé-

A főparancsnok nemcsak tökéletesen nyugodt volt, hanem valósággal sugárzott a megelégedettségtől. Elbeszélte a legapróbb részletekig a németekkel előző nap folytatott tanácskozásait. Különösen élénk színekkel esettelle saját meglepett csodálkozását, amikor látta hogy a németek milyen könnyen elfogadják a hídfőkre, a flotta teljes feloszlására és a Rajna balpartjának elfoglalására stb. irányuló rendkívül súlyos feltételeket, de mennyire elsápadnak, amikor az ágyúk, géppuskák és páncélmozdonyok teljes megsemmisítéséről beszéltek a francia megbízottak. A kiküldöttek egyike, *Erzberger*, felkiáltott:

— De hiszen akkor elvesztünk! Hogyan védekezhessünk a bolsevizmus ellen?

Majd valamivel később:

— Dehát nem értik, hogyha elveszik minden védelmi eszközünket a bolsevizmussal szemben, elveszítünk bennünket és elvesznek önk is!

(A kiküldöttek egyenesen Németországból érkeztek és jól tudták, hogy a forradalom egyre nagyobb arányokat ölt és kitérése közvetlen küszöbön áll.)

Határozottan állíthatom, hogy e pillanatban, Foch tábornagy elbeszélése alatt, egyikünk sem gondolt arra, hogy még keményebb feltételeket szabjunk a németeknek. Örültünk, vidámak voltunk. Nem lévén tájékozva arról, mi megy végbe Németországban, hogyan is remélhettünk volna többet?

ges haderők főparancsnokainak akart küldeni és amely olyan jól megfelelt az elnök gondolatainak. A távirat így hangzott:

„Az ellenség, mely ismételi támadásaink folytán szétbomlott, minden fronton meghátrált. Szükséges, hogy fenntartsuk és meggyorsítsuk akciónkat. A főparancsnokok és hadseregük kezdeményezéséhez és kitartásához fordulok, hogy tegyék döntővé és véglegessé az elért eredményt!”

Es a marsall nevetve hozzátette:

— A németekkel szemben az embernek mindenre el kell készülnie!

Látnivaló, hogy a felfogások egysége teljes volt a politika. — melyet Clemenceau képviselt — és a stratégia között, melyet Foch tábornagy testesített meg. Kell-e itt utalnunk arra, hogy a győzelem ennek a hosszú háborúnak a végén nagyrészt e két férfi között fennálló felfogásbeli egységnek tulajdonítható? Mindkettőjüket mindenkor mélyen áthatotta az az alapigazság.

„Előzékenyeknek mutatkoznak a német megbízottak”

November 10-ike vasárnapra esett. Clemenceau korán érkezett a minisztériumba és folytattuk az éjszaka abbahagyott beszélgetésünket 10 óra felé Desticker tábornok telefonált Foch megbízásából, hogy:

— a német megbízottak, akik a német előzékenyeknek, sőt előzékenyeknek mutatkoznak és — mint mondják, — abból a célból, hogy a további hasztalan vérontást megakadályozzák, kötelességüknek érzik azt is, hogy megjelöljék a francia csapatok által újonnan meghódított területeken lévő akna-telepeket.”

— Túlságosan udvariasak! — kiáltott fel Clemenceau, amikor közöltem vele a jelentést. — Ha ők ennyire békülékenyekké váltak — tette hozzá aztán — ez azt jelenti, hogy értesülést szereztek a németországi belső helyzetről, és hogy ott benn nem valami rózsás a helyzet.

Es, még mindig kínözva tegnapi aggálvai-

hogy a stratégia nem más, mint a politika folytatása és a hadsereg főparancsnoka csak akkor folytathat jó stratégiát, ha a politika irányítója jó politikát csinál, mindkettő szigorúan a maga hatáskörére korlátozódva. Ez az egyetértés és ez a módszer nemcsak a parancsnoklás egységét biztosítja, hanem — és főként — a háború igazgatásának egységét is és nem lehet elégszer ismételní, hogy nagyrésztben ez a győzelem legfőbb tényezője.

A császár lemondott és új kormány alakult...

Visszatértünk Párizsba. Utközben felidézünk a Foch tábornaggal folytatott tanácskozásainkat és megegyeztünk abban, hogyha valami előre nem látott körülmény közbe nem jön (mert, mint a tábornagy mondta: „A németekkel szemben az embernek mindenre el kell készülnie”) minden eshetőség megvan arra, hogy a fegyverszünet már holnap, november 10-én, vagy holnapután létrejön.

Mondanom sem kell, hogy a minisztériumba visszatérve valósággal megrohmozdult bennünket az érdeklődők és látogatóink legnagyobb része külön-külön elmesélte nekünk a Párizsban keringő, egymásnak teljesen ellentmondó híreket.

3 óra 45 percek Clemenceau telefonértesítést kapott Rethondesből, mely szerint a német megbízottak átnyújtották Foch tábornagnak a fegyverszüneti feltételekre vonatkozó észrevételeiket. A tábornagy azokat nyomomban áttanulmányozta és a Clemenceauval történt telefonmegállapodás alapján még az éjszaka folyamán visszaküldte nekik. Írásbelileg tudomásukra hozta, hogy (bizonyos apróbb részletek kivételével) nem változtathatnak a feltételeken. Ugyanakkor jegyzéket nyújtott át a németeknek emlékeztetve arra, hogy a határidő holnap lejár. Az ő dolguk tehát, hogy késedelem nélkül választ kérjenek a német kormánnytól.

Este felé néhány értesülést kaptunk a németországi forradalomról. Elégge bizonytalan hírek voltak ezek. Mindössze annyit lehetett belőlük megtudni, hogy *Miksa badeni herceg lemondott és új kormány alakult*. Semmi különösebb hír nem érkezett azonban a német csapatokról, amelyek lassan, rendben folytatták a visszavonulást a miénk felé.

Mégis az est folyamán Clemenceauval folytatott megbeszéléseim során meggyőződést szerezhettem arról, hogy ezek az új németországi belső állapotok nem kevésbé nyugtalanítják az elnököket. Vajjon a német megbízottak, akik e pillanatban tárgyalásokat folytatnak a fegyverszünetről, az új kormányt képviselik-e? Vajjon, ha aláírják a jegyzőkönyvet és azután azt az új kormány nem hagyja jóvá, azzal, hogy a tárgyalásokat nem az ő megbízottak folytatták — mi történik akkor?

Hajnali 3 óra felé titkos távirat érkezett, mely közölte, hogy

a német császár lemondott és új népi-kormány alakult Berlinben. A város helyőrsége az új kormány rendelkezésére bocsátotta magát”.

tól, 11 óra felé megbízott, hogy távbeszélőn közöljem Foch tábornaggal a következő utasításokat:

„Mielőtt a fegyverszüneti jegyzőkönyvet aláírják, feltétlenül követelni kell a német megbízottaktól, hogy tegyék írásban nyilatkozatot, igazolva az alábbiakat:

1. hogy ők a jelenleg hatalmon lévő német kormány megbízottai.
2. hogy ezt a kormányt olyannak ismerik el, mely képes a fegyverszüneti egyezmény végrehajtására”.

Foch tábornagy délfelé azt válaszolta, hogy úgy gondolja, könnyen megszerezheti a nyilatkozat első részét, a másikért azonban nem felel.

Mégis, azt is sikerült megszereznie.

(Folytatjuk.)

A TABACIU PUSZTULÁSA

*

Tabaciu-nak hívják Bucurestiben a tímárok városrészt. Tulajdonképpen így is lehetne írni: Tabács, mert szinte magyar szónak számít az a bucurestii nyelvhasználatban, azon egyszerű oknál fogva, hogy ez a negyed csaknem észta magyar volt valamikor s így a Tabács elnevezés magyar vidéket jelölt, magyar életet jarkart s nagyrészt magyarul beszéltek azok, akik ezt a kifejezést a leggyakrabban használták és akik ennek a városrésznek a ma már pusztuló jellegzetességeit megteremtették.

Egész külön világ azért még ma is a Tabács. A Dámbovitán túl terül el, a Cuza Voda-utca környékén, amely utca neve úgy került bele a magyar köztudatba, hogy itt áll a sok viszontagságon átment egyetlen magyar Istenháza Bucurestiben, a Szent Ilona-templom. Ezt is azért építették éppen ide a háború előtt, mert itt volt a román fővárosnak magyarok által legsűrűbben lakott városrésze.

Egymás mellett álltak itt valamikor a tímárműhelyek és a gyárelnevezést is többé-kevésbé megérdemlő bőrüzemek. S ha a műhelyek és gyárak tulajdonosai között sok volt a magyar vagy fél-magyar, maguk a munkások, de különösen a munkavezetők s általában a szakértelmet igénylő munkások személyzete majdnem kivétel nélkül a magyarok soraiból került ki. Még a talpbőrkészítők között akadt sok görög, — mert tabácsi fogalmak szerint ez inkább görög mesterség s állítólag a magyarok is csak tőlük lesték el Bucurestiben a mesterfogásokat, — de a felsőréssz és lószerszám-bőrkészítésben a magyarok szakmai egyeduralmát mindenki elismerte a háború előtti s a közvetlen utána következő években s bizonyos tekintetben ma sem vitatják el tőlük az elsőség dicsőségét.

Miért éppen itt telepedett meg a bucuresti tímár ipar? A főváros mai térképét tanulmányozva bajosan lehetne rájönni erre. De valamikor két ága volt itt a Dámbovitának s ennek a körülménynek a vízvezeték előtti korszakban nagy jelentősége volt ebben a mesterségben. S aztán ezen a tájon a város legeslegvégére volt akkoriban, úgyhogy a nem éppen kellemes illatokat terjesztő tímár ipar itt megtűrt otthonra találhatott.

A Tabács fénykorában a megszámlálhatatlanul sok dámbovitaparti műhely mellett a kisebb-nagyobb gyárak egész sora működött ezen a vidéken 25—30 munkástól kezdve egész 200—250 emberrel dolgozó üzemekig. Összesen mintegy háromezer munkásnak adott kenyeret itt a tímárság, akik nagyjából ezen a környéken is laktak s ráütötték arra a maguk sajátosságának bélyegét.

Megkérdeztem egy bőrmunkás ismerősömet, mi a tímár jellemző vonása? Ezt felelte:

— A tímárnak nagy, erős keze és kitisztíthatatlan feketéjű sárga körme van. Tenyere tövében megkeményedett a bőr a taszító szerszám nyomásától, azonkívül csereszagot áraszt magából. Az öreg tímárok olyanok, mintha ők maguk is kicsiszorítottak volna egészen.

Munkás ismerősöm elmosolyodott, aztán így folytatta:

— Még van a tímárnak két jellemző tulajdonsága. Kiderül ez a következő esetből, ami éppen a Tabácsban történt. Kis lakást vett bérbé egy munkásasszony. A tulajdonos nem bírta, hogy milyen szakmában dolgozik a családfeuert, mert az asszony elhallgatta ezt. Mikor azonban behurcolkodott a család, a házigazda gyakorlott tabácsi szeme rögtön felfedezte a férfit a tímárt s újtát állotta a költözködésnek: „Vissza az egész! — kiáltotta górombán — tímárnak nem adom ki a lakást! Mert minden tímár iszik és veri a feleségét!... Én nem lakom ilyen emberekkel egy házban!”

Hogy csakugyan minden tímár veri-e a feleségét, annak bizonyítására még nincsenek adataim. De hogy inni szeretnek a tímárok, arra lehet következtetni már a Tabácsban lévő kocsmák nagy számából is. Minden gyárra és műhelyre is több kocma esik. Még a kis és

Nyissa ki szemét!

Nem minden fehér tableta aspirin és távolról sem az, amit „épp oly jó” dicsérő szavakkal ajánlanak. Valódi az

ASPIRIN

csak a BAYER-kereszt jelével

nagy bőrüzemek nagyrésze becsukott s a meg-lévők is egykori munkáslétszámuk alig negyed-részevel dolgoznak most, úgyhogy ma már csak mintegy 300—400 tímár kap kenyeret a híres Tabácsban, — a kocsmák száma ma sincs apadóban. S a kocsmák ma is éppoly népeseek, mint régen.

Egy-két évtizeddel ezelőtt az volt a szabály, hogy a tímár azért szereti az italt, mert jól keres s a kereset egy részét muszáj meginni. Ma a tímár vagy munka nélkül lézeng a Tabácsban, vagy pedig majdnem harmadára csökkent egykori keresete. De azért inni a tabácsi tímárlógika szerint ma is csak muszáj. Szállóige ebben a sajátos életű városnegyedben, hogy „hajdan úgy éltek itt az emberek, mintha állandóan lakodalmaztak volna, s ma úgy élnek, mintha síralomházban ülnének”. Régen vígságukban ittak a tímárok, ma bánatukban.

Ügylétszik: a nagy bőrgyárakkal nem bírták a versenyt a tabácsi műhelyek és kisebb gyárüzemek, azért buktak halomra szinte valamennyien. A Dámbovitá parton, ahol valamikor tímárműhelyek egész láncolata állt, ma kecses villasorok emelkednek. A külváros is könnyebb szorult innen s ez is egyik oka talán, hogy ennek az iparnak nincs már talaja itt. A munkások szétszéledtek s ezért az egész városnegyed sokat vesztett régi magyar jellegéből. A Szent Ilona-templomot a távolabbi, olcsóbb részekre kiszorult magyarok töltik meg manapság a vásárnapi misén.

Érdekes tünetre hívta fel a figyelmemet egy tabácsi őslakos. Hajdanában erős munkásszervezeti élet folyt itt; állítólag a tímároknak, magyar befolyásra, leghamarabb kifejlődött Bucurestiben a munkásöntudat. Nagy bérmozgalmakat folytattak le, csendőrökkel ütköztek meg valamikor. S újabban — míg más szakmákban ugyancsak erdélyi magyar befolyásra — a szervezeti élet erősödni kezd s a munkás-

ság, különösen a román nemzetiségű dolgozók egyre élesebben helyezkednek szembe munkaadóikkal, a Tabácsban lassankint teljesen elhalnak a szervezeti szótalmok s a munkások a kenyéradók kényére-kedvére beadják a derekukat.

Ezt az igénylőfokozást a Tabács tímáriparának pusztulása mellett a magyar dolgozók munkabérrontó, kétségbeesett megélhetési harcának, lefelé lícitáló bérajánlatainak és a csökkenésekbe belenyugvó meghunyászkodásának tudják be. Azért szervezeti szempontból ma már semmi becsülete sincs a magyar munkásnak a Tabácsban. Figyelemreméltó, hogy itt, ebben a régi bucurestii munkásnegyedben öltök szembe különösen ríktó színekkel a népek sorsfordulása. A magyar munkás — ha csak nem fűti a szakmai kiválóság, a nehezen pótolható szakértelem tudata — a közönségesebb hozzáértést követelő területeken hovatovább szerényebb, megalkuvóbb, hajlékonyabb derekú, igénytelenebb lesz a többségi helyzete és tágabb megélhetési lehetőségei miatt elkényeztetettebb, elbizakodottabb román munkásnál. Azt mondják: különösen azzal a magyar dolgozóval, akinek cseléde a felesége s aki így semmit se fizet lakásért, sőt néha élelemért sem, egyáltalában nem lehet felvenni a versenyt. Az ilyen éhbérért is vállal munkát s még ebből a kis keresményből is tud félretenni, hogy néhány évi robotolás után feleségével együtt hazamenjen Erdélybe s megtakarított pénzecskéjéből ott léte- alapot, jövőt teremtsen családjának.

Ha nem csalódnak, ez az új magyar munkás-típus. Széttöri a szakszervezetek kereteit, amelyek nem nyújtanak neki védelmet a „nemzeti munkavédelem” könyörtelenségeivel szemben és emberfeletti igénylőfokozással a kapitalizmus önző kizsákmányoló törekvéseiben keres menedéket.

Jávör Béla.

A magyar képviselőházban a felsőház reformjáról vitáznak

Eckhardt Tibor kisgazdapárti vezér a felsőház egyenjogúságától az általános választójogot félti. — Bethlen István gróf az egyenjogúság mellett

Budapestről jelentik: A képviselőház közjogi és igazságügyi bizottsága hétfőn folytatta a felsőház jogkörének kiterjesztéséről szóló törvényjavaslat tárgyalását. Az ülés során felszólt Eckhardt Tibor, a kisgazdapárti vezér, a javaslatot, mert szerinte az nem egyenjogúságot, hanem egyoldalú túlsúlyt biztosít a felsőháznak. Az új választójogi törvényt — ugymond — az alsóház vagy megszavazza, vagy nem. Előállhat az az eset, hogy ha a javaslatot az alsóház megszavazza, a felsőház hosszú időn keresztül megakadályozhatja annak törvényerőre való emelkedését. Helyesnek tartaná, ha a törvény életbe léptetése nem z új választójogi törvény kihirdetésével egyidőben, hanem az új alsóház össze-ülésétől egyidőben történe meg.

Több más felszólaló után gróf Bethlen István szólott hozzá a javaslatához. Hangoztatta, hogy a mai, csak halasztó hatalyu jogkör-kibővítés még nem jelent egyenjogúságot. Helyesnek tartaná a régi főrendiház jogállásához való vissz-

szatérést. Ellene van annak, hogy a felsőházat föl lehessen oszlatni és annak is, hogy együttes ülésen döntsenek döntsenek el vitás kérdéseket. Javasolja, hogy a törvényjavaslat azonnal lépjen életbe. Eppen a választójogi probléma az a kérdés, hol a felsőháznak hallatnia kell szavát. Eppen ott van rá legnagyobb szükség, ahol egyes képviselők pusztán pártérdekből szoktak kiindulni és ahol a nagy nemzeti érdekeket legkevésbé veszik számba.

A bizottság a javaslatot általánosságban nagy többséggel elfogadta.

Időjárás

A bucurestii időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Délnyugati, nyugati légáramlás, sok helyen köd, helyenként kisebb eső, a hőmérséklet kissé csökken.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 6

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 400, negyedévre 210, egy hónapra 70 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felelős szerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
Csalji szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Csalj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem ösztönk meg és nem adunk vissza.
Csakis választhyogyan magánlevelekre válaszolunk.

A vallási témák az érdeklődés homlokterébe kerültek az amerikai sajtóban. Newyorkból jelentik: Ötszázötvenöt amerikai újság intézett kérdést előfizetőihez és olvasóihoz arra vonatkozólag, hogy milyen tárgyú cikkek keltik a újságban a legnagyobb érdeklődést. A feleletekből kint, hogy a vallás fő érdeklődési tárgya. A „szenciaciók” s az ugynevezett „kényes nem problémák” feszegése, amely nem is olyan régen még az érdeklődés legfőbb tárgyát képezte, sokat vesztett népszerűségéből.

NINGS ZSIDÓ GYÓGYSZERÉSZ NEMETORSZÁGBAN. Berlinből jelentik: A német birodalmi gyógyszerésztársaság vezetője, Albert Schmeier a „Ziel und Weg” folyóiratban megállapítja, hogy a gyógyszerészeti kar „zsidómentes.” Több, mint 400 zsidó gyógyszerész ment át nemzsidók kezébe.

Bucuresti egész magyar társadalmát elkísérte utolsó útjára öv. Nagy Gábornét. Bucuresti. Saját tud. Hétfőn délután temették el a bucaresti református temetőben öv. Nagy Gáborné szül. Molnár Julia nyugdíjas polgári iskolai tanítónét, a köztisztviselőben álló Nagy Sándor református lelkész édesanyját, aki életének 74-ik évében, november 5-én halt meg Bucurestiben. Temetésén jelen volt az egész bucaresti magyar társadalom.

NYOMOZNAK A FRANCIA SZOCIÁLIS PÁRT TITKÁRÁNAK REJTÉLYES HALÁLA ÜGYÉBEN. Párizsból jelentik: A hatóságok nyomozást indítottak a francia szociális párt libournei titkárának titokzatos halála ügyében. De la Roque ezredes pártjának titkárát ugyanis kerékpárjával egy folyó medrében holtan találták a város közelében.

Zürichi zárlat: Párizs 14.67, London 21.58 fél, Newyork 430.12, Brüsszel 73.42 fél, Milánó 22.65, Amszterdam 239, Berlin 173.82, Bécs 79.90, Prága 15.07 fél, Varsó 81.75, Belgrád 10, Bucuresti 325.

Felakasztotta magát, mert félt a bíróság büntetésétől. Oradea. Saját tud. A suplacul de barcăi csendőrség jelentette az ügyészségnek, hogy Katona Mihály 43 éves bádógosmester háza padlásán felakasztotta magát. Az öngyilkosság oka az, hogy Katona félt a bíróságnál folyamatban lévő ügyének kedvezőtlen kimenetelétől. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

Házilasszonyok öröme.

Speciális szerkezet

Mini-mális fogyasztás

A MASSZIV

ELITE--TÜZHELY

fehér zománckivitelben. Tűzálló samot-béleléssel

S Z A N T Ó Oradea

„ZEPHIR” kályhagyára.

Esslingen-i faredőnyök, acéllemez redőnyök.
Kérjen díjtalan árjegyzéket.

Villanyvilágítást kapott a Roman megyei csángóvidék. Bucuresti. Saját tud. Roman városban vasárnap felavatták az új közigazgatási palotát s ugyanakkor megveszte több közhasznú munkálatot vezettek be. Sabaoani (Szabófalva) csángómagyar községben felavatták a megye első vidéki villanyközpontját, mely 15 falut fog villanyal ellátni. Minthogy Sabaoani környékén csupa csángófalvak vannak, nem érdektelen, hogy ezek a művelődésileg annyira elhanyagolt magyar községek most villanyvilágítást kapnak.

Összelapított a vonat ütközője egy vasuti raktárnokot. Oradea. Saját tud. Halálos szerencsétlenség játszódott le tegnap Diosig pályaudvarán. Cosma László vasuti raktárnok vonatokat tolatott néhány társával együtt. Vigyázatlanság folytán Cosma két ütköző közé került, még pedig oly szerencsétlenül, hogy az összecsapódó vasalkatrészek teljesen összelapították. Holtan emelték ki az ütközők közül. Az ügyészség rendelkezésére szigorú vizsgálatot vezettek be annak megállapítására, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

Feljegyzések

A német fővárosban néhány nappal ezelőtt ülésezett a nemzetközi kézműves szövetség választmányának s meghallgatta a németek terveit az első nemzetközi kézműves világkiállításról, melyet 1938 májusában Berlinben rendeznek meg.

Ezt az újszerű világkiállítást győzelmi ünnepek szánják: azt a győzedelmes helyállást akarják bemutatni a világnak, ahogyan a kézműves kisipar megtalálta és megvédte a helyét a gépek, a tömegtermelés közepette.

A tervek, melyeket a németek benutattak, alkalmasak arra, hogy kellőképpen felhívják a világ figyelmét a kézműves-kisipar új jelentőségére: Bemutatják a kézművesség fejlődését az őskori kezdetektől a mai szövetségközi összefogással dolgozó kisiparig. Az assyr, az egyiptomi, a görög és római kézművesség termékei, módszerei mind láthatók lesznek. Még érdekesebbnek ígérkezik a ma élő nevezetes kézműves ágazatok szemléltető felvonulása. Perzsa szőnyegszövők, damaszkuszi kardkovácsok, szejgedi papucskészítők, schwarzwaldi órák és más, a világ minden tájáról összesereglett kézművesek a közönség előtt fogják újni ősi mesterségüket. Abban a környezetben, azokkal az eszközökkel, ahogyan azt otthon végzik. Külön nagy osztalet kap a világkiállításon a német kézművesség multja és jelenje. A jövő felől pedig a szakmai és rendikézműves világkongresszusok egész sora fog tanuskodni, melyeket a világkiállítással kapcsolatosan megrendeznek.

Ez a világkiállítás sokkal több, mint a termelő munka egyik fontos ágazatának felvonulása. Nemcsak a munkamegosztásban jelez új korszakot. Az új társadalmi világképének egyik színterét bontakozik ki előttünk: ez a világkép azonban egészen más, mint amilyennek még nem régen a jövőt festették a regényírók és a szociológusok. Senkisésem hiszi már, amit a marxisták hirdetnek, hogy az embernek géppé kell süllyednie és a virágos mezőket mindenütt kormos gyárak, meg irdatlan salakhegyek fogják maguk alá temetni. A gépek rohanása megtorpan az emberi egyéniség előtt és a virágok nemcsak, hogy nem halnak meg, hanem új mezőket találnak: az egyéni izlésnek dolgozó kézművesség mezőit.

Csodálatos, fenkölt párhuzamosság mutatkozik mindenütt. Ahogyan a társadalmi fejlődésben a durva osztályközösség nemzeti munkaközösséggé szepül és finomodik, éppenny az iparban is kiegyenlítődik a tömegtermelés az egyéni szépségekkel. Az orvostudomány eem lát már csak elromlott gépet a betegben, hanem újra felfedezi benne az embert. Mindenütt ugyanaz a folyamat: a kiegyenlítődés, a megtérés, a visszafordulás a régi, elhanyagolt forrásokhoz, melyek újra buzogni kezdenek. Az ember rájön arra, hogy a XX. század tudományának minden műve csak bálvány, ha nem kap lelket és szépséget a természet örök könyveiből, melyet Isten irt meg a tájakba, a föld mélyébe és az ember lelkébe.

Nagy biztatás, váratlan nagy segítség ez a kis népeknek: ebben a fejlődésben új, biztos helyt int feljűk is. (Skin.)

FELANNYI MUNKANÉLKÜLI CSEHSZLOVÁKIÁBAN. MINT TAVALY ILYENKOR. Prágából jelentik: A Prager Presse írja: Csehszlovákiában most ejtették meg a munkanélküliek összeírását. Augusztus óta hétezerrel növekedett a munkanélküliek száma. Október végén a munkanélküliek száma 237.000, tehát majdnem felannyi, mint tavaly ilyenkor. A tavalyi számuk 441.000 volt. 1931-től kezdve állandóan nőtt a munkanélküliek száma. 1933-ban felülemelkedett a hatszázezeren. A mostani esést jórészt a hadiipar felfokozott tempója okozza.

Sulyos szerencsétlenségeket okozott a három napig dühögő szélvihar Sighisoarán. Saját tud. Három napig tartó hatalmas szélvihar dühögött a városban és környékén. A szélvihar tetemes károk mellett két sulyos szerencsétlenséget is okozott. Varga János 40 éves vasuti fékező az állomáson az egyik kocsi körül foglalatostkodott, amikor a szélvihar leszakította a feje fölött magasan függő ivlámpát. A sulyos lámpa a szerencsétlen ember fejére zuhant és életveszélyes sérüléseket okozott. A másik szerencsétlenség Hermann Adolf Libertatii utcai lakásán történt. Müller János ácsmester az udvarban egy régi épület lebontásán dolgozott. Egy óvatlan pillanathan a vihar ereje ledöntötte a szabadon álló tűzfalat. A leomló fal maga alá temette az ácsmestert. A szerencsétlen embert társai huzzák ki a romok alól. Müllernek mindkét lába eltört és sulyos belső sérüléseket is szenvedett.

A bőség forrásához

A szerencsésért való versenyfutásban egy célja legyen: a

DACIA sorsjegyaruda

Egész életére szerencsét hoz, ha a huzás előtt felkeresi.

NOVEMBER 15.-én

új sorsjáték kezdődik

Vásároljon idejében sorsjegyet a

DACIA

sorsjegyarudától. 15. sorsjáték, I. osztály

Helyi cím:

KIRSCH HENRIK Oradea, Sas-passage

Jelentős pénzsegélyt kaptak a románosítással roglalkozó lelkészek. Bucuresti. Saját tudósítónktól. A nemzetnevelésügyi minisztérium a Ciuc, Odorheiu, Treiscaune megyékben élő román lelkészek részére az ugynevezett visszazarándoklás propagandája költségeire 185.837 szám alatt megyénként 200—200 ezer leit utalt ki és erről a sibiui, blaji és cluji román püspökségeket november 6-án értesítette.

Egy tanító halála. Tg.-Săuceș. Saját tud. Turia községben folyó hó 8-án temették el Solyom Mihály római katolikus nyug. kántorantitót, aki hosszas betegség után, 73 éves korában hunyt el. Solyom Miklós hosszú évtizedekig tanított a turiai elemi iskolában s úgy mint tanító, úgy is, mint kiválóan szellemes ember, mindenkinek kedvence volt, ugyanarra, hogy a megye apraja nagyja Misi bácsinak szólította és ahol megjelent, mindenütt körülrajongták. A székely humor ezer változatát aszillagította meg. Kedves, otthonos volt a mágias családoknál és az egyszerű falusi emberek között és dacára, hogy a magyar nyelven kívül más nyelveket nem tudott, olyan bámulatos érzése volt a nyelvek dallama iránt, hogy egyszerű hanghordozással és hangutánzással, a megtévesztésig hűen tudott „beszélni” egy nyelven. Egy alkalommal pl. az u. n. Barcaságban volt egy nagyobb társasággal és ebéd után felkérték, hogy a házigazdát, aki tekintélyes szász ember, köszöntse fel. Solyom azonnal vállalkozott. Hévvél, rajongással beszélt csaknem félórán át és mikor a beszédét befejezte, házigazdájának könnyek peregtek a szeméből. — Gyönyörű, gyönyörű, mondogatta a szász magyarul és mikor összecsókolta Solyomot, még azt kérdezte tőle: Hol tanulta így, ilyen csodálatosan szépen a német nyelvet? Ilyen dialektust ugyan én nem ismerek, nem értem, de érzem, hogy németül beszél. Román, angol, olasz ismerősei és tisztelői voltak, akik valamennyien csodálattal hallgatták. Temetésén az egész vidék lakossága képviseltette magát.

ALJECHIN VEZET A SAKKVILÁGBAJNOKSÁGBAN. Rotterdamból jelentik: Euwe és Aljechin, valamint a sakkvilágbajnokság rendezői vezérkara megérkezett Rotterdamba. A 15-ik és 16-ik játszmát ugyanis itt fogják lejátszani. A 14-ik játszmát Zvolleban bonyolították le és Aljechin nyerte meg. Aljechin most 8 és fél ponttal vezet Euwe 5 és fél pontjával szemben.

„Lithynia” ásványvíz A t. fogyasztó közönség szíves tudomására hozzuk, hogy a közkezdelt „Lithynia” ásványvíz kizárólagos lerakatával, terjesztésével és szállításával, az előnyösen ismert **Váli szikvizgyárat** bíztuk meg. Felkérjük a t. vevőinket, hogy megrendeléseiket szíveskedjenek a **Váli céghez, Oradea, Str. Viăhuța 80 sz. Telefon 37.** intézni, amely cég közismert pontosságával és előzékenységgel fogja a **Lithynia** ásványvizet t. vevőinkhez elszállítani.

A „Lithynia” ásványvíz kezelője.

Ötven év a becsületes kereskedelem szolgálatában, Tg.-Săuceș. Saját tud. Tg.-Săuceș és környékének kereskedő társadalmá folyó hó 6-án kedves, meleg ünnepség keretében köszöntötte Bándy István kereskedőt, aki mint a város egyik legtekintélyesebb kereskedője, 50 éve munkálkodik, mint önálló e ezalatt az öt évtized alatt összes kereskedőtársainak is javát szolgálta. A családias jellegű ünnepségről a brașovi kamara és a Kiskereskedők Szövetsége is tudomást szerzett és a kamara részéről Debreczy Béla alelnök, a Kiskereskedők Szövetsége részéről dr. Hazau Joan, Radó Miklós igazgatók és Balázs Ferenc főtitkár jelentek meg, hogy a jubilárust köszöntsék.

HIVATALOSAN IS MEGHIVTA A WINDSORI HERCEGET AZ AMERIKAI SZAKSZERVEZETI SZÖVETSÉG. Párizsból jelentik: A Paris Soir szerint az amerikai szakszervezeti szövetség elnöke hivatalosan meghívta a windsori herceget, hogy látogasson el az Egyesült Államokba, ahol a szakszervezeti szövetség a legszívesebben fogadja. A herceg még nem döntött, hogy elfogadja-e a meghívást.

Súlyos betegsége miatt agyonlőtte magát egy magyar főtiszt. Budapestről jelentik: Belmond Károly nyugalmazott altábornagy Budaörsi ut 43-as számú villájában felfelölte magát. Mire a fia és felesége hívására a mentők megérkeztek, az altábornagy már halott volt. Az altábornagy a fürdőszobában követte el tettét, míg felesége és fia a szomszédszobában tartózkodtak. Az öngyilkos bucsulevelet hagyott hátra, melyben súlyos betegségeivel indokolja végzetes tettének elkövetését.

* **Orvosi hír.** Dr. Osvát a bőr- és nemibetegségek szakorvosa áthelyezte rendelőjét a Parcul Traian 1. szám alá. (Plesz-ház). Rendel fél 9-től —11 óráig a Szent József kórház ultrarövid hui-lámu osztályán, fél 12-től lakásán. Telefon 49.

Felhívás. Az oradeai „Építőiparosok Szövetsége” tisztelettel felkéri a bádigos és vízvezeték-szerelő szindikátus tagjait, hogy f. hó 10-én, szerda este 7 órakor a Munkakamara épületében lévő szövetségi irodánkban megtartandó fontostárgyú taggyűlésen a tárgy fontossága miatt minden tag lehetőleg okvetlen megjelenni szíveskedjen. Elnökség.

A KÖZPONTI KATOLIKUS LEGÉNYEGYLET KÖZGYŰLÉSE. Oradea. Saját tud. Hétfőn este tartotta évi közgyűlését a Központi Katolikus Legényegylet **Jelinek Géza** világi elnök elnökle alatt. A megnyitótán **Mártonffy Zoltán** pénztáros felolvasta az elmúlt évi zárszámadást, majd a jövő évi költségvetést terjesztette elő. A közgyűlés tudomásul vette és elfogadta a költségvetést. A napirendi kérdések tárgyalása után tisztujtásra került a sor. A közgyűlés ismét a régi vezetőséget választotta meg, dr. **Bartos Gyula** ügyvéd kivételével, aki nagymérvű elfoglaltságára hivatkozva, távozott a vezetőségből. **Oswald Pál**, a Legényegylet igazgatója meleg szavakkal köszönte meg azt a munkát, amit dr. **Bartos Gyula** éveken át kifejtett az egyesületért és javaslatára jegyzőkönyvi köszönetet szavazott meg a közgyűlés dr. **Bartos Gyulának**. Néhány gyakorlati javaslat tárgyalása után a közgyűlés végetért.

SZÍNHÁZ

SOLNESS ÉPÍTŐMESTER — EGY POHÁR VIZ — KÜLÖNÖS SZERELEM

Csütörtöktől hétfőig a Thália színház prózai együttese szerepel nálunk. Az együttes öt nap alatt három világirodalmi értékű és emellett paratlan színvonalú sikert jelentő darabot mutat be. Csütörtökön Ibsen Henrik véresen aktuális színműve, a Solness építőmester kerül színre, amelynek cluji előadásáról az az egyhangú megállapítás, hogy a társulat legkitűnőbb teljesítménye.

Pénteken regéta várt bemutatót tart a színház. Scribe elragadó vígjátéka, az Egy pohár víz kerül színre, a múlt szezon század szíriusit meghaladó nagy sikere. A cluji előadást tündökös díszletek és vagyont érő kosztümök s az együttes szívdertően vidám játéka, valóságos eseményre avtták.

Vasárnap és hétfőn Steve Passeur legújabb, most is állandóan táblás házak előtt futó szenzációsan izgalmas színműve, a Különös szerelem van műsoron.

A délutáni előadásokon Az eltévedt báránysók és a Delilla váltogatják egymást.

HETI MŰSOR:

Szerda román előadás.
Csütörtök este 9 órakor: Solness építőmester.
Péntek délután 5 órakor: Eltévedt báránysók (Olcsó helyárrakkal.)
Péntek este 9 órakor: Egy pohár víz. (Scribe világhírű vígjátéka, ragyogó új díszletekkel és kosztümökkel.)
Szombat délután 5 órakor: Eltévedt báránysók. (Olcsó helyárrakkal.)
Szombat este 9 órakor: Egy pohár víz.
Vasárnap délután 3 órakor: Delilla. (Olcsó helyárrakkal.)
Vasárnap délután 6 órakor: Egy pohár víz.
Vasárnap este 9 órakor: Különös szerelem. (Steve Passeur óriási sikerű, legújabb színműve. Harsányi Zeolt fordításában.)
Hétfő este 9 órakor: Különös szerelem. (A ciklus záróelőadása.)

mondja a közmondás

és igaza van.

ÁLLAMI Sorsjáték

A SZERENCSE T keresni kell és csak így tesz részesévé.

JÁTSSZON AZ ÁLLAMI SORSJÁTÉKON!

November 15-én új sorsjáték kezdődik.

VÁSÁROLJON SORSJEGYET és a telet mint gazdag ember kezdi.

NOVEMBER 15.-ÉN

A XV. SORSJÁTÉK I. OSZTÁLYÁNAK A HUZÁSA

Eden külügyminiszter az angol alsóházban nyilatkozott a nemzeti Spanyolországhoz való közeledésről

Londonból jelentik: Az alsóház hétfő délutáni ülésén Eden egy képviselő kérdésére válaszolva, bejelentette, hogy kedden visszautazik Brüsszelbe és résztvesz a kilenchatalmi értekezlet további munkáján.

A továbbiak során ismertette a spanyol nemzeti kormányral az ügynökök kicserélésé ügyében folytatott tárgyalásokat. E szerint a kinevezendő ügynökök feladata az angol alatt-

valók ipari és kereskedelmi érdekeinek védelme lesz a saját körzetükben. Az ügynökök mellett alügynököket is fognak kinevezni. Franco ügynökeinek bebozsítása még nem jelenti a Franco-kormány elismerését. Az ügynököknek egyik fél sem ad diplomáciai jogállást. Az ügynökök úgy működnek, mint a konzulok. Kijelentette még Eden, hogy Franciaország e kérdéssel kapcsolatban semmiféle előterjesztést nem tett.

Viharos éjszakai ülés az angol alsóházban

Londonból jelentik: Az alsóház éjszakai ülésén

a spanyol kérdésben 241 szavazattal 107 ellenében bizalmat szavazott Edennek, illetve tudomásul vette, hogy az angol kormány konzuli ügynököket küld Franco táboruk mellé.

Az éjszakai ülés egyébként eléggé viharos volt. Az ellenzék és Eden között több ízben éles szóváltásra került sor.

Az ellenzék azt igyekezett kimutatni,

hogy a megkötendő egyezmény Franco politikai elismerését jelenti, míg Eden azt az álláspontot vallotta, hogy az egyezményre az angol gazdasági és pénzügyi érdekek védelme szempontjából szükség van.

Visszautasította azt a beállítást, mintha az egyezménynek politikai jelentősége lenne, ugyanis azt is, mintha az egyezmény miatt ellentétek merültek volna fel az angol és francia kormány között.

SPORT

Szép sportsikert hozott a KKASE jubileumi tornaünnepélye

A KKASE nyerte a csapat, Ludu Remus az egyéni összetelt versenyt

Clujról jelentik: A KKASE huszonöt éves jubileumi ünnepségeinek méltó befejezése volt az a nagyszabású és nagyszerűen sikerült tornaverseny, melyet szombaton és vasárnap rendezett az unitarius kollegiumban. Az Iliescu-Schenker-Konecz tanárok és Morariu Albin vezetésével működő versenybírószám feladata magasztalan állott. Az eredmények:

Csapatverseny: 1. KKASE (Kádár Gy., Kádár E., Tökés, Ludu, Horváth), 1309,7 pont. 2. ATE (Arad) 1099 pont (Matusik, Birkenhauer, Scherhoffer, Mentscher, Drastil). 3. UEC 1040 pont (Moldovan, László, Perja, Zagoni, Felvinci). Az UEC legjobb tornásza: a Rethy-testvérek és Örvössi nélkül állott ki, azonkívül Moldovan is betegeskedve szerepelt. 4. Kolping (Braşov) 968 pont Indultak még az NTK Alud, MSE Tg.-Mures és az ECHO csapatai.

Összetett egyéni verseny: 1. Ludu Remus KKASE 247,2 pont, 2. Moldovan UEC 273 pont, 3. Tökés KKASE 272,3 pont, 4. Kádár Ernő KKASE 51 pont, 4. Baga Kolping Braşov 50 pont.

Szertorna: Ló: 1. Ludu KKASE 56,5 pont, 2. Matusik ATE 51,5 pont, 3. Kádár Ernő KKASE 51 pont, 4. Baga Kolping Braşov 50 pont.

Nyújtó: 1. Tökés KKASE 58,3 pont, 2. Matusik ATE 56,4 pont, 3. Moldovan UEC 56 pont, 4. Ludu KKASE 55,4 pont.

Victoria-FC Rapid 4:1 (3:1)

Clujról jelentik: A Victoria hétfőn barátságos mérkőzésen találkozott az FC Rapid csapatával, melyet kitűnő játékkal és gólokban ki nem fejezett fölényrel győzött le. A Victoria fiatal csatársora ismét remekelt.

A 3. percben Pop IV. szöglettrugását Crutu kapásból pompásan bevágja, 1:0. Az 5. percben Pop IV. kicselezi a két hátvédet és a kapust is, 2:0.

A 29. percben Cuedan szépít 3:1. Szünet után a 18. percben a Szántait felváltó Felecan II. nagyszerű támadás befejezésékként 4:1. A Victorha óriási fölényben volt, a Rapid nagyon gyengén játszott.

Norvégia-Irország 3:3 (2:1). Osloból jelentik: A norvég-ír világbajnoki selejtező mérkőzés nagy küzdelem után döntetlenül végződött.

Csik 58.4 mp. Budapestről jelentik: Csik Ferenc olimpiai bajnok a 100 méteres gyorsúszásban 58.4 mp-et uszott — bár rengeteget tanul, mert két hét múlva doktorál. A német Fischer, Európa második legjobb gyorsúszója ugyancsak vasárnap Bécsben 1 p. 00.4 mp-el győzött.

Németország-Magyarország 14:2. Kölnből jelentik: A német ökölvívó válogatott fölényesen győzött a magyarok ellen.

Korlát: 1. Moldovan UEC 59 pont, 2. Ludu 57,8 pont, 3. Tökés 56,5 pont, 4. Matusik 54 pont. Gyűrű: 1. Konecz Kolping (Braşov) 58 pont, 2. Moldovan 55 pont, 3. Kádár Ernő 54 pont, 4. Ludu 54 pont.

Műszabadgyakorlatok: 1. Ludu 60 pont, 2. Tökés 58 pont, 3. Moldovan 55 pont, 4. Kádár 53 pont.

Vasárnap délután 5 órakor a Kolping zenekarának vérepedítő nyitányával és a versenyzők felvonulásával kezdődött meg az ünnepség második része. Kuck Ferdinand elnök megnyitó beszéde után a KKASE női és férficsapatai pompás szabadgyakorlatokat mutattak be, majd a versenyen nyertes KKASE csapat és az egyes szereken legjobb helyezéseket elért tornászok szabályon választott gyakorlatokat mutatták be, melyek igazi élvezetet szereztek a sportkedvelő közönségnek. Kind! Éva és Kádár György akrobatikus duója, a 7 éves Szasz Agnes (KKASE) tornászmutatványai, Ludu és Tökés világitó buzogánygyakorlatai, Seemann Nusi és Kolozsvári Sári asztali teniszbemutatója, Kádár György-Horváth Tibor akrobata száma, Dorian III.-Aszalos Sándor ökölvívó bemutatója, Kádár György, Albert János, Horváth Tibor és Orbán István talajtornája és a KKASE gulája egészítették ki a nívós programot. Valamennyien jólmegérdemelt tapsokat és elismerést arattak.

Bélföldi sporteredmények

Északi C) liga. Cluj: KAC—Ariesul 5:3 (3:2). — **Bistrita:** UEC—SS Bistrita 1:0 (0:0). Meglepetés. — **Gherla:** ASU—CFR (Cluj) 4:1 (2:1). — **Oradea:** CFR (Satumare)—Vestul 3:3 (3:2). — **Salonia:** Törekvés—Barkochba 4:1 (2:0). Meglepetés.

Tg.-Mures: MSE—Monopol 1:1 (0:0). — Braşov: Astra—Klinger 2:1 (1:1).

Timişoara: Galvani—Progresul 4:0 (2:0). Politehnica—Fratelia 4:0 (3:0). Electrica—CFR 11:1 (4:0).

Alkerületi bajnokságért: Cluj: Avram Iancu—Vasontóde 3:1 (1:0), Echo—Haggibor 4:1 (0:0), KMSC—Reuniunea 4:1 (1:0), Napoca—Unirea 6:1 (4:0). A Napoca 14 ponttal vezet a táblázaton. Ifjúsági bajnokság: Napoca—AMSC 2:0 (0:0), Echo—Vasontóde 2:0 (0:0), Victoria—Unirea 6:0 (2:0). — Braşov: BMTE—Soimii 2:1 (2:1). — Zernesti: Barsei—Braşovia 3:2 (0:0). Gherla: Congri B—BTC Bistrita 4:1 (2:0). — Zombolya: ZsSE—Törekvés 6:1 (3:0). — Timişoara: Hertha—Freidorf 2:2 (2:0), Patria—Fortuna 8:0 (1:0).

Barátságos mérkőzések: Arad: AMTE—Alkerületi válogatott 8:1 (2:1). — Gherla: Sodronyipar—Solvay 3:1 (1:0).

RADIO

SZERDA, NOVEMBER 10.

Bucureşti. 7.30 A reggeli műsor közvetítése. Majd: Hírek, felolvasás, víz- és időjárásjelentés. 13 Gramofonlemez. 13.25 Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek közvetítése. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 18 Stanescu-zenekar. 19.15 Zenetörténeti csevegés hangpéldákkal. 20.10 Gramofonlemez. 21 Felolvasás. 21.15 Csak Radio-Romania: Gramofonlemez. Csak Bucureşti: Beethoven g-moll szonáta. 21.40 Tarka lemez. 22.30 Hírek. 22.45 Vendégül: zene. Utána: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Majd: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Thoma József zongorázik. 14 Állástalan Zenészek Szinfonikus Zenekara. 17.15 Diákféltóra. 18 Munkásféltóra. 18.30 Szaxofonszámok. 18.50 „Gróf Andrássy Gyula és lord Beaconsfield”. 19.20 Cigányzene. 20.30 Az Operaház előadásának közvetítése: „Iphigenia Aulisban”. 23.30 Időjárásjelentés. 23.35 Jazz-hármas. 24 Hírek francia és olasz nyelven. 24.10 Hanglemez. 1.05 Hírek külföldre.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavanként 3 lel, vastagabb betűvel 6 lel. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lel. (Az állástkeresőknek 33 százalék kedvezmény.) Cím a kiadóban 10 lel.

Lakás

Szép szobát, ellátást, fizetést ad magános uriaszony, esetleg kézimunkából élő tisztességes nőnek. Oradea, Reg. Ferdinand 69. I. em. 9.

Egy szoba, előszoba, konyha, speiz kiadó. Oradea, Strada Bratianu No. 52.

2 szobás utcai lakás mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Vajna, Oradea, Str. Gen. Holban 22.

Kiadó december 1-re 2 szobás mellékhelyiségekkel álló uri lakás. Oradea, Str. Moldova 22.

Alkalmazás

Gyümölcsöshöz szakmunkást vagy kerestést keres dr. Kaczián Kálmán szőlőbirtokos. Oradea, Str. Ciardaş 46. szám.

Kis háztartás minden munkáját önállóan elvégző, szerkesztető nő, azonnalra is felvezek. Topschál, Oradea, Str. Braşov 49. szám.

Házvezetőnőnek elmenne a háztartás minden ágában jártas urinő, aki főzést is vállal, plébániára vagy urinőhöz. Leveleket a kiadóba kér.

PUHA OLMOT állandóan vesz a Szent László-nyomda r. l. Oradea, Str. Regele Carol II. 5. szám.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgóképen Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.

Adás-vétel

2 darab női télikabát eladó. — Oradea, Str. Pasteur 13

3 darab vaskályha eladó. Oradea, Strada Negruzzi 18. szám.

Eladó két összecusukható erős vaságy és egy 4 kécsa tiroli káposzta gyalu. Oradea, Aurel Vlaicu 32.

Egy szmoking középmetre eladó. — Oradea, Strada Nicolae Zsiga 50. szám.

Eladó két antik ruhás szekrény. Oradea, Str. Ioan Ghica No. 18.

Megvételre keresek használt, de jó karban lévő magyar-német és német-magyar szótárt. Bővebbet a kiadóhivataltól.

Különféle

Háziszóttos gyanjukelmék, jutta futó-szőnyegek készültek a Katalin-telepi Leánypatronázsban. Érdeklődni lehet a Szent Vince-intézetben. Ismeretlen ár. rendelhető bármilyen minta.

Egy lóerős villanymotor megvételre keresek. Oradea, Str. Neptun 12. szám. (Kommandánsrét.)

Eladó karácsonyi ajándéknak igen alkalmas szép, lapos, duplafedelű arany fértóra. — Közelebbi megtudható a kiadóhivatalban.